

SURUNKALI YALLIG‘LANISH JARAYONIDA TO‘QIMALARNING GISTOPATOLOGIYASI

Muallif: Ne‘matova Ra‘no Zafarbek qizi

*Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi
maxsus fan o‘qituvchisi*

Annotatsiya: Surunkali yallig‘lanish uzoq davom etuvchi patologik jarayon bo‘lib, to‘qimalarda strukturaviy va funksional qaytmas o‘zgarishlar bilan tavsiflanadi. Ushbu maqolada surunkali yallig‘lanish jarayonida yuzaga keladigan gistopatologik o‘zgarishlar keng yoritildi. Tadqiqotda hujayraviy infiltratsiya, angiogenez, fibroblastlar faolligi, fibroz, nekroz va regeneratsiya jarayonlari ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi. Olingan natijalar surunkali yallig‘lanishning ko‘plab surunkali kasalliklar patogenezidagi yetakchi rolini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: surunkali yallig‘lanish, gistopatologiya, fibroz, angiogenez, regeneratsiya.

Abstract: Chronic inflammation is a prolonged pathological process characterized by irreversible structural and functional tissue changes. This article comprehensively analyzes the histopathological alterations occurring in chronic inflammation using the IMRAD structure. Cellular infiltration, angiogenesis, fibroblast activation, fibrosis, necrosis, and regeneration processes were reviewed based on scientific literature. The findings emphasize the key role of chronic inflammation in the development and progression of many chronic diseases.

Key words: chronic inflammation, histopathology, fibrosis, angiogenesis, regeneration.

I. Kirish (Introduction)

Surunkali yalligʻlanish oʻtkir yalligʻlanishdan farqli ravishda sekin rivojlanib, uzoq vaqt davom etadi va koʻpincha toʻliq tuzalish bilan yakunlanmaydi. U organizmda doimiy zarar yetkazuvchi omillar taʼsirida shakllanib, toʻqimalarning qayta tuzilishiga olib keladi. Zamonaviy patologik anatomiya surunkali yalligʻlanishni koʻplab ijtimoiy ahamiyatga ega kasalliklar, jumladan yurak-qon tomir, autoimmun va degenerativ kasalliklarning asosi sifatida baholaydi. Shu sababli surunkali yalligʻlanishning gistopatologiyasini chuqur oʻrganish diagnostika va profilaktikada muhim hisoblanadi.

II. Tadqiqot materiali va usullari (Methods)

Tadqiqot retrospektiv va tahliliy usulda olib borildi. Xalqaro ilmiy maqolalar, patologik anatomiya darsliklari va klinik kuzatuvlarga oid maʼlumotlar oʻrganildi. Surunkali yalligʻlanish jarayonida toʻqimalarda kuzatiladigan gistopatologik belgilar mikroskopik tavsif asosida guruhlariga ajratildi. Morfologik oʻzgarishlar gistologik boʻyoqlar (gematoksilin-eozin) yordamida baholangan ilmiy manbalar asosida solishtirildi.

III. Natijalar (Results)

Tahlillar natijasida surunkali yalligʻlanishda quyidagi asosiy gistopatologik belgilar aniqlanadi:

1. Hujayraviy infiltratsiyaning xususiyatlari

Surunkali yalligʻlanishda limfotsitlar, plazmatik hujayralar va makrofaglar ustunlik qiladi. Makrofaglar yalligʻlanish mediatorlarini ajratib chiqarib, jarayonning davomiyligini taʼminlaydi.

2. Angiogenez va mikrosirkulyatsiya buzilishi

Yangi qon tomirlarining hosil bo'lishi (angiogenez) granulyatsion to'qimaning shakllanishiga olib keladi. Biroq bu tomirlar funksional jihatdan yetarli bo'lmay, gipoksiya rivojlanishiga sabab bo'ladi.

3. Fibroblastlar faolligi va fibroz

Fibroblastlar kollagen va biriktiruvchi to'qima tolalarini ko'p miqdorda sintez qiladi. Natijada to'qimada fibroz rivojlanib, organing elastikligi va funksiyasi pasayadi.

4. Nekroz va distrofik o'zgarishlar

Uzoq davom etuvchi yallig'lanish hujayralarning metabolik buzilishiga olib kelib, nekroz va atrofik jarayonlarni yuzaga keltiradi.

5. Regeneratsiya va chandiqlanish

Surunkali jarayonlarda regeneratsiya to'liq bo'lmaydi va ko'pincha chandiqlanish bilan yakunlanadi.

IV. Muhokama (Discussion)

Surunkali yallig'lanish jarayonida yuzaga keladigan gistopatologik o'zgarishlar organizm uchun ikki tomonlama ahamiyatga ega. Bir tomondan, u zararli omillarga qarshi kurashsa, ikkinchi tomondan esa to'qimalarning funksional yetishmovchiligiga olib keladi. Fibroz va chandiqlanish jarayonlari ko'plab surunkali kasalliklarning og'irlashishiga sabab bo'ladi. Gistopatologik tahlil kasallik bosqichini aniqlash va davolash samaradorligini baholashda muhim vosita hisoblanadi.

V. Xulosa (Conclusion)

Surunkali yallig'lanish jarayonida to'qimalarda chuqur gistopatologik o'zgarishlar rivojlanadi. Hujayraviy infiltratsiya, angiogenez, fibroz va nekroz

ushbu jarayonning asosiy morfologik belgilaridir. Ushbu o'zgarishlarni o'rganish surunkali kasalliklarni erta tashxislash va oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Robbins S.L., Cotran R.S. Pathologic Basis of Disease. Elsevier.
2. Kumar V., Abbas A.K. Basic Pathology. Saunders.
3. Harsh Mohan. Textbook of Pathology. Jaypee Brothers.
4. Abbas A.K. Cellular and Molecular Immunology. Elsevier.
5. O'zbekiston Respublikasi tibbiyot oliy ta'lim muassasalari uchun patologik anatomiya darsliklari.